

Arbobeleidsverplichting Openingsplan

Nu de scholen per 7 juni alweer verplicht open moeten voor alle leerlingen is er een Openingsplan van de school nodig.

Op grond van de Arbowet moet elke werkgever in een nieuwe situatie de risico's voor de gezondheid van de werknemers beoordelen en over de noodzakelijke maatregelen overleg voeren met de (P)MR. Het alleen volgen van de richtlijnen van het RIVM is niet genoeg. Er moet voor de school/locatie daarom een afweging worden gemaakt waarbij wordt beoordeeld wat verantwoord is. Die zorgplicht, ten behoeve van zowel de leerlingen als voor het personeel, vereist maatwerk. En zoals ook het ministerie van OCW steeds heeft aangegeven: de school wordt niet aan het onmogelijke gehouden.

Ook in het Servicedocument van het ministerie van OCW wordt expliciet gewezen op de Arbowetgeving, naast de richtlijnen van het RIVM. Vanuit de Arboverplichting van de werkgever moet worden gekeken naar de specifieke risico's voor de veiligheid van het personeel, en welke (al dan niet aanvullende) maatregelen noodzakelijk zijn. Welke maatregelen mogelijk en nodig zijn moet worden beoordeeld aan de hand van de Arbowet en de voor het VO geldende Arbocatalogus.¹

Om welke maatregelen kan het gaan?

- Testen. Op basis van het OMT-advies,² de noodzakelijkheid dat zoveel mogelijk leerlingen daadwerkelijk 2x per week de zelftest uitvoeren, zal bijvoorbeeld concreet moeten worden wat de school gaat doen om dit te bewerkstelligen en hierop toe te zien. Bijvoorbeeld: Hoe vindt het uitdelen van de testen plaats en hoe wordt dit bijgehouden; hoe vindt de uitleg en begeleiding op zelftesten plaats; is er een lokaal ingericht voor het afnemen van de zelftest?
- Ventilatie. Daarnaast is het standpunt van het RIVM over de mogelijkheid van besmetting via aerosolen (volle klassen) recent bijgesteld.³ Voldoet in alle lokalen de ventilatie aan de normen? Kunnen er ramen open? Hoe wordt er rekening gehouden met het aantal mensen in een lokaal?
- Afstandsregel en gebruik mondkapjes. Hoe zorgt de school ervoor dat ook straks de anderhalve meter afstandsregel tussen leerlingen en personeel wordt gehandhaafd? Dit hangt mede af van de feitelijke huisvestingssituatie van de school (onder andere de gangen en grootte van leslokalen). Houden de leerlingen zich aan de anderhalve meter afstand van het personeel en houden ze zich aan de mondkapjesplicht buiten de leslokalen? Wie ziet daarop toe?

Wanneer en waarvoor geldt het instemmingsrecht?

Bij de meeste maatregelen die nodig zijn voor een veilige verdere opening van het onderwijs heeft zowel de PMR als de MR als geheel een instemmingsrecht. De Wet medezeggenschap op scholen (WMS) is daarvoor leidend.

Gaat het om de veiligheid van het onderwijspersoneel (Arbowet) dan heeft de PMR instemmingsrecht op grond van art. 12 WMS.

Gaat het ook om de veiligheid voor de leerlingen, wat vaak het geval is, dan is daarnaast ook het instemmingsrecht van de hele raad van toepassing (art.10 WMS). In die gevallen moet dus zowel de PMR afzonderlijk als de gehele MR instemmen met de maatregelen.

Bij maatregelen die alléén betrekking hebben op de veiligheid van de leerlingen is er sprake van een besluit 'niet behorend tot de bevoegdheid van de personeelsgeleding', en is alleen het instemmingsrecht van de MR als geheel aan de orde.

¹ <https://www.arbocatalogus-vo.nl/coronavirus/>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/05/22/advies-deel-1-nav-114e-omt>

³ <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/verspreiding>

Het instemmingsrecht is ook aan de orde wanneer de schoolleiding het voorstel doet om geen aanvullende maatregelen te treffen. Dat is dan in feite een openingsplan zonder aanvullende maatregelen. Dit kan alleen indien dit volgens de leiding de conclusie zou moeten zijn op basis van de een voorafgaande risico-inventarisatie en afweging. Uiteraard vraagt de (P)MR dan om de onderbouwing van die conclusie.

Wat kan de (P)MR doen als de werkgever de wettelijke verplichtingen uit de WMS niet naleeft?

Als de werkgever zonder instemming een besluit neemt, kan de (P)MR volgens art. 32 lid 3 WMS het besluit van de werkgever nietig laten verklaren. De (P)MR moet binnen 6 weken na het nemen van dit besluit of nadat de MR op de hoogte van dit besluit is gebracht, een schriftelijk beroep op nietigheid doen. Dit beroep wordt aan de werkgever gericht.

De (P)MR kan de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS vragen om de werkgever te verplichten om geen handelingen uit te voeren die uit het genomen besluit volgen (art. 32 lid 4 WMS).

Art. 35 WMS geeft de (P)MR-en het recht om de naleving van de WMS door de werkgever af te dwingen. Dat betekent dat de (P)MR de Commissie kan verzoeken om de werkgever te verplichten om een besluit ex art. 10 WMS met voorafgaande instemming van de MR te nemen. De werkgever moet immers er alles aan doen om een veilige werkomgeving voor de werknemers te creëren. De procedure hiervoor is neergelegd in het Reglement van de Commissie.⁴ Het Reglement bevat een mogelijkheid om de procedure in een aantal gevallen versneld te behandelen (art. 19).

Argumenten om het instemmingsrecht te claimen of instemming op het openingsplan te onthouden:

- Er worden geen aanvullende maatregelen voorgesteld terwijl dit vanwege de gewijzigde omstandigheden, en de daarmee samenhangende risico-inschatting, redelijkerwijs wel nodig is.
- Er worden wel maatregelen voorgesteld maar het is redelijkerwijs te voorzien dat de maatregelen niet of onvoldoende effectief zijn.

Voor de gang naar de geschillencommissie doet de (P)MR er altijd verstandig aan zich juridisch te laten ondersteunen. Ook als het bevoegd gezag zelf een instemmingsgeschil bij de commissie aanmeldt. Neem hierover vooraf contact op met de AOv, CNV of FvOv. De vakbond kan verwijzen naar een deskundige advocaat. De kosten voor juridische ondersteuning komen voor rekening van het bevoegd gezag, onder de voorwaarde dat de het bevoegd gezag hierover vooraf in kennis is gesteld (artikel 28 lid 2 WMS). Een verklaring van betreffende advocaat, met het uurtarief en eventueel -waar mogelijk- een voorlopige urenbegroting, is hiervoor afdoende.

⁴ <https://onderwijsgeschillen.nl/commissie/landelijke-commissie-voor-geschillen-wms/reglement>

